

دانشگاه اراک

دانشکده علوم انسانی

کارشناسی ارشد تربیت بدنی و علوم ورزشی (گرایش رفتار حرکتی)

تاثیر برخی عوامل محیطی - آموزشی مراکز پیش دبستانی بر رشد

مهارت های حرکتی بنیادی کودکان

پژوهشگر

مرضیه آرمان

استاد راهنما

دکتر حسن خلجی

استاد مشاور

دکتر اسفندیار خسروی زاده

شهریور ۱۳۹۰

بسم الله الرحمن الرحيم

تأثیر برخی عوامل محیطی - آموزشی مراکز پیش دبستانی بر رشد
مهارت های حرکتی بنیادی کودکان

توسط:

مرضیه آرمان

پایان نامه

ارائه شده به مدیریت تحصیلات تکمیلی به عنوان بخشی از فعالیت های تحصیلی

لازم برای اخذ درجه کارشناسی ارشد

در رشته تربیت بدنی و علوم ورزشی (گرایش رفتار حرکتی)

از

دانشگاه اراک

اراک-ایران

ارزیابی و تصویب شده توسط کمیته پایان نامه با درجه: عالی - نمره ۱۹/۲۵

دکتر حسن خلجی (استاد راهنما)..... دانشیار

دکتر اسفندیار خسروی زاده (استاد مشاور)..... استادیار

دکتر نادر شوندی (داور داخلی)..... استادیار

شهریور ۱۳۹۰

تقدیر و تشکر از :

اساتید گرانقدر جناب آقای دکتر خلجی و جناب آقای دکتر
خسروی زاده که با حمایت‌ها و راهنمایی‌های دلسوزانه خود مرا در
تهیه این پایان‌نامه یاری نمودند.

تقدیم به:

پدر و مادر عزیزم که دعای خیرشان همواره
راهگشای زندگیم بوده است

و

همسر دلسوز و مهربانم به پاس همدلی و همراهی و
حضور حمایتگرش

چکیده

تأثیر برخی عوامل محیطی - آموزشی مراکز پیش دبستانی بر رشد مهارت های حرکتی بنیادی کودکان

توسط

مرضیه آرمان

هدف از این تحقیق، بررسی تأثیر برخی عوامل محیطی- آموزشی (سرانه فضای بازی، نسبت تعداد مربی به کودک و مدت زمان برنامه حرکتی) مراکز پیش دبستانی بر رشد مهارت های حرکتی بنیادی کودکان ۴-۵ سال است. بدین منظور ۶۷ نفر از کودکان ۴-۵ سال به صورت نمونه گیری تصادفی از مراکز پیش دبستانی تحت نظارت سازمان بهزیستی شهرستان اصفهان، انتخاب شدند و از طریق آزمون رشد حرکتی درشت اولریخ (۲۰۰۰) (مهارت های جابجایی و کنترل شی) مورد آزمون قرار گرفتند. با توجه به سرانه فضای بازی، نسبت تعداد مربی به کودک و مدت زمان برنامه حرکتی، داده های خام حاصل از اجرای آزمونها ثبت و جهت بررسی نتایج از روش های آمار توصیفی و آزمون های آمار استنباطی تحلیل واریانس یک سویه و نمودار و روش احتمال- احتمال استفاده گردید. نتایج تحقیق نشان داد که عوامل سرانه فضای بازی مهد کودک، نسبت تعداد مربی به کودک و مدت زمان برنامه حرکتی مهد کودک بر رشد مهارت های حرکتی بنیادی تأثیر داشته است و با غنی سازی محیط آموزشی مهد کودک، می توان فرصت تمرین برای رشد مهارت های حرکتی بنیادی که پایه و اساس مهارت های تخصصی و ورزشی کودکان است، فراهم نمود.

کلید واژه ها: سرانه فضای بازی، نسبت تعداد مربی به کودک، مدت زمان برنامه حرکتی، مهارت های حرکتی بنیادی، آزمون رشد حرکتی درشت اولریخ (۲۰۰۰)

فصل اول - طرح تحقیق

۲	۱-۱- مقدمه
۳	۲-۱- بیان مساله
۴	۳-۱- اهمیت و ضرورت تحقیق
۵	۴-۱- اهداف تحقیق
۵	۵-۱- فرضیه های تحقیق
۶	۶-۱- محدودیت های تحقیق
۶	۷-۱- قلمرو تحقیق
۶	۸-۱- تعریف عملیاتی واژه ها

فصل دوم - مبانی نظری و پیشینه تحقیق

۸	۱-۲- مقدمه
۸	۲-۲- مبانی نظری
۸	۱-۲-۲- تعریف رشد
۸	۲-۲-۲- حوزه های رشد
۸	۳-۲-۲- تعریف رشد حرکتی
۹	۴-۲-۲- اهمیت رشد مهارت های حرکتی

صفحه	فهرست مطالب	عنوان
۹	۵-۲-۲- فرایند و نتیجه حرکت	
۱۰	۶-۲-۲- ارزیابی کمی در مقابل ارزیابی کیفی رشد حرکتی	
۱۱	۷-۲-۲- نظریه های رشدی	
۱۲	۸-۲-۲- نظریه سیستم های پویا	
۱۳	۹-۲-۲- طبقه بندی های حرکت	
۱۳	۱۰-۲-۲- مهارت های حرکتی استواری	
۱۳	۱۱-۲-۲- مهارت های حرکتی جابجایی	
۱۳	۱۲-۲-۲- مهارت های حرکتی دستکاری	
۱۴	۱۳-۲-۲- گروه های حرکتی	
۱۴	۱۴-۲-۲- آموزش و پرورش دوره پیش دبستانی	
۱۵	۱۵-۲-۲- اهمیت و اهداف آموزش و پرورش پیش دبستانی	
۱۶	۱۶-۲-۲- پیشینه ی آموزش و پرورش پیش دبستانی در جهان	
۱۷	۱۷-۲-۲- پیشینه آموزش و پرورش پیش دبستانی در ایران	
۱۷	۱۸-۲-۲- ویژگی ها و نیازهای کودکان دوره پیش دبستانی	
۱۸	۱-۱۸-۲-۲- ویژگی های جسمانی - حرکتی	
۲۰	۲-۱۸-۲-۲- ویژگی های شناختی یا ذهنی	
۲۰	۳-۱۸-۲-۲- ویژگی های عاطفی-اجتماعی	
۲۲	۱۹-۲-۲- تاریخچه طبقه بندی هدف های تربیتی	
۲۳	۲۰-۲-۲- رویکردهای آموزشی در دوره پیش دبستانی	

صفحه	فهرست مطالب	عنوان
۲۴	۲۱-۲-۲- طرح برنامه تربیت بدنی برای کودکان پیش دبستانی	
۲۷	۲۲-۲-۲- عوامل محیطی و کسب مهارت حرکتی	
۲۸	۲۲-۲-۲-۱- اهمیت تشویق	
۲۸	۲۲-۲-۲-۲- کیفیت آموزش	
۲۸	۲۲-۲-۲-۳- موقعیت محیطی	
۲۸	۲۳-۲-۲- عوامل محیطی دیگری که می توانند موثر باشند	
۲۹	۲۳-۲-۲-۱- وضعیت اجتماعی- اقتصادی	
۲۹	۲۳-۲-۲-۲- تعامل افراد خانواده	
۳۰	۲۳-۲-۲-۳- ملاحظات اجتماعی- فرهنگی	
۳۰	۲۳-۲-۲-۴- تغییرات نژادی و قومی	
۳۱	۲۳-۲-۲-۵- فرصت تمرین	
۳۱	۲۳-۲-۲-۶- غنی سازی و تحریک رشد حرکتی	
۳۲	۲۴-۲-۲- اهمیت نقش بازی در زندگی کودکان	
۳۳	۲۵-۲-۲- مهارت های حرکتی بنیادی	
۳۴	۳-۲- تحقیقات انجام یافته و مرتبط	
۳۴	۳-۲-۱- تحقیقات داخلی	
۳۵	۳-۲-۲- تحقیقات خارجی	
۳۸	۳-۳-۲- جمع بندی کلی حاصل از تحقیقات	

فصل سوم - روش شناسی تحقیق

۴۰	۱-۳- مقدمه
۴۰	۲-۳- نوع تحقیق
۴۰	۳-۳- عوامل مداخله گر که در این پژوهش کنترل شده اند
۴۰	۴-۳- جامعه آماری و روش نمونه گیری
۴۱	۵-۳- متغیرهای تحقیق
۴۱	۱-۵-۳- متغیر مستقل
۴۱	۲-۵-۳- متغیر وابسته
۴۱	۳-۶- روش جمع آوری اطلاعات
۴۱	۳-۶-۱- ابزار تحقیق
۴۳	۳-۶-۲- نحوه نمره دهی
۴۴	۳-۶-۳- روش انجام تحقیق
۴۴	۳-۷- روش تجزیه و تحلیل آماری
۴۴	۳-۷-۱- آزمون توکی

فصل چهارم - تجزیه و تحلیل داده ها و نتایج

۴۷	۱-۴- مقدمه
۴۷	۲-۴- تحلیل توصیفی داده ها

صفحه	فهرست مطالب	عنوان
۴۷	۱-۲-۴- اطلاعات جمعیت شناختی آزمودنی ها	
۴۸	۲-۲-۴- اطلاعات گردآوری شده از مهد کودک ها	
۴۸	۳-۲-۴- نمره های رشد حرکتی آزمودنی ها	
۴۹	۳-۴- تحلیل استنباطی داده ها	
۴۹	۱-۳-۴- آزمون نرمال بودن داده های تحقیق	
۵۰	۱-۱-۳-۴- روش نمودار احتمال - احتمال	
۵۱	۲-۳-۴- آزمون فرضیه ها	
۵۱	۱-۲-۳-۴- آزمون فرضیه اول	
۵۴	۲-۲-۳-۴- آزمون فرضیه دوم	
۵۷	۳-۲-۳-۴- آزمون فرضیه سوم	

فصل پنجم - بحث و نتیجه گیری

۶۰	۱-۵- مقدمه	
۶۰	۲-۵- خلاصه تحقیق	
۶۰	۳-۵- نتایج تحقیق	
۶۱	۴-۵- بحث و نتیجه گیری	
۶۱	۵-۵- پیشنهادها	
۶۲	۱-۵-۵- پیشنهادهای حاصل از تحقیق	
۶۳	۲-۵-۵- پیشنهادهایی جهت تحقیقات آینده	

صفحه	فهرست مطالب	عنوان
۶۴		منابع
۶۹		پیوست الف
۷۱		پیوست ب

صفحه	فهرست جداول	عنوان
۴۷	جدول ۴-۱: میانگین و انحراف معیار سن، قد و وزن آزمودنی ها	
۴۸	جدول ۴-۲: میانگین و انحراف معیار عوامل محیطی-آموزشی مورد مطالعه	
۴۸	جدول ۴-۳: میانگین و انحراف معیار نمره های رشد حرکتی آزمودنی ها	
۵۱	جدول ۴-۴: نتایج تحلیل واریانس یک سویه تاثیرسرانه فضای بازی مهد کودک بر رشد حرکتی کودکان	
۵۲	جدول ۴-۵: نتایج آزمون توکی بر تاثیرسرانه فضای بازی مهد کودک بر رشد حرکتی کودکان	
۵۴	جدول ۴-۶: نتایج تحلیل واریانس یک سویه تاثیرمدت زمان برنامه حرکتی بر رشد حرکتی کودکان	
۵۵	جدول ۴-۷: نتایج آزمون توکی بر تاثیر مدت زمان برنامه حرکتی بر رشد حرکتی کودکان	
۵۷	جدول ۴-۸: نتایج تحلیل واریانس یک سویه تاثیرنسبت تعداد مربی به کودک بر رشد حرکتی کودکان	
۵۸	جدول ۴-۹: نتایج آزمون توکی بر تاثیر نسبت تعداد مربی به کودک بر رشد حرکتی کودکان	

صفحه	فهرست نمودار ها	عنوان
۴۹		نمودار ۱-۴ : فراوانی نمره های رشد حرکتی آزمودنی ها
۵۰		نمودار ۲-۴ : نمودار احتمال - احتمال

فصل اول

طرح تحقيق

از دیرباز شناخت و سنجش مهارت های حرکتی به لحاظ نقشی که در زندگی انسان از دوران طفولیت تا بزرگسالی دارد مورد علاقه بسیاری از محققین بوده است (۱۳). حرکت و جنبش از ویژگی های حیات انسان و دارای انگیزه و ریشه ای در سرنوشت او و عاملی برای رشد و سلامت و نشاط اوست. منع انسان از حرکت نه تنها موجب توقف رشد بلکه سبب افسردگی، بروز رفتار ناهنجار و از دست رفتن شور و نشاط زندگی وی می گردد. نیاز انسان به حرکت و فعالیت در طول تاریخ حیات او، همواره با کسب تجارب و کشف روش های جدید برای رفع آن همراه بوده است. مطالعه و تحلیل تاریخی احوال اقوام گذشته و حال نشان می دهد که سعی و تلاش انسان در این رابطه قدمت تاریخی دارد. تا آنجا که می توان گفت ادامه حیات اقوام ابتدائی بدون حرکت و فعالیت میسر نبوده است (۱۹).

رشد حرکتی عبارت است از "مطالعه تغییرات رفتار حرکتی در طول عمر، فرایندهایی که زیرساز این تغییرات هستند و عواملی که روی آنها تاثیر می گذارند". به عبارت دیگر، "رشد حرکتی، تغییراتی در رفتار حرکتی افراد است که در نتیجه تعامل ارگانیسم در حال رشد و محیط او حادث می شود." در انسان، رشد حرکتی، چگونگی توسعه حرکت های انسان را از شکل بازتابی و ابتدایی تا رسیدن به شکل ارادی و پیشرفته بررسی می کند (۳۷). رشد حرکتی انسانها دارای پتانسیل منحصر به فردی است که تحت تاثیر ترکیبی از عامل های ژنتیکی و محیطی قرار دارد (۲۳). رشد حرکتی فرآیندی است که کودک، طی آن الگوها و مهارت های حرکتی را فرا می گیرد و با تعدیل مداوم مبتنی بر این عوامل مشخص می شود:

- ۱- فرآیند بالیدگی عصبی - عضلانی که احتمالاً به طور ژنتیک تنظیم می شود.
- ۲- مشخصات نمو و بلوغ کودکان (مانند اندازه و ترکیب بدن)
- ۳- آثار باقیمانده تجارب حرکتی قبلی
- ۴- تجارب حرکتی

محققان معتقدند قابلیت های بالای حرکتی و اجرای روان و زیبای مهارت های حرکتی پیچیده در نوجوانی و جوانی مستلزم رشد توانایی های حرکتی در کودکان است (۱۰)

روند رشد و تکامل، در شرایط مناسبی که در نتیجه عوامل ذاتی و محیطی است، رخ می دهد؛ اگرچه تکامل روانی- حرکتی برای همه کودکان یکسان است، اما آنها تفاوت های بارزی در سرعت رشد و تکامل دارند که ناشی از ویژگی های خاص محیطی است که هر کودک در آن رشد می کند (۴۱). مهارت های حرکتی جزء جدانشدنی همه روندهای رشدی، بخصوص در سالهای پیش از دبستان است (۴۶). رشد ضعیف مهارت های حرکتی و اجتماعی در اوایل کودکی، ممکن است عواقب منفی بلندمدتی را بر رشد بهینه کودک به جا بگذارد (۴۵). مطالعات اخیر از اهمیت دوران اولیه کودکی برای رشد مهارت های حرکتی حمایت می کند (۳۹). شواهد و مطالعات موجود، بیانگر این مطلب می باشد، برخلاف گذشته که مریبان تصور داشته اند کودکان به طور خودکار مهارت های حرکتی بنیادی را در حین رشد و بالیدگی و همراه با افزایش سن توسعه می دهند، محیط، عامل دیگری است که نقش اساسی در رشد حرکتی کودکان ایفا می کند و بالیدگی و افزایش سن به تنهایی نمی تواند موجب رشد این مهارتها شوند.

زندگی، حاصل تعامل عناصر در هم تنیده بالیدگی و تجربه است. بالیدگی (زیست شناختی) توالی ظهور رفتارهای حرکتی و مهارت های بنیادی را مشخص می کند ولی سرعت ظهور آنها تحت تاثیر محیط یادگیری و تجربه ممکن است تغییر کند. اگر محیط یادگیری، غنی باشد و فرصت هایی برای تجارب وجود داشته باشد، مهارت های حرکتی بنیادی بالیده می شوند. به همین علت ایجاد بستری مناسب برای حرکت و غنی سازی محیط آموزشی با ایجاد امکانات و فرصت هایی برای حرکت و داشتن برنامه های آموزشی مناسب برای رشد این مهارت ها از راههای افزایش فرصت برای حرکت، ضروری می باشد(۱۵).

مراکز پیش دبستانی، فعالیتهای ویژه ای در جهت رشد جسمی و حرکتی انجام می دهند؛ ویژگی ها و تجهیزات خدماتی در این مجموعه ها ممکن است که تاثیرات بسیار زیادی روی رشد بچه ها داشته باشد. برنامه های مهد کودک و تمرینات، عواملی هستند که می توانند بر روی رشد حرکتی کودکان تاثیرات مستقیمی داشته باشند(۳۴). از دیگر عواملی که تاثیرات قوی بر رشد حرکتی سنین پیش دبستانی دارد، نوع آموزش و برنامه های آنهاست. تحقیقات نشان داده است که برنامه های مداخله گر در مهارت های حرکتی در بهبود تاخیرات رشد حرکتی کودکان موثر بوده است(۳۱). از چشم انداز تئوری، رشد مهارت های حرکتی پایه در سیستم پویا از عوامل مربی، وظیفه و محیط تاثیر می پذیرد. بعلاوه، آموزش همراه محیط های یادگیری مهارت حرکتی می تواند عملکرد خاص پاسخ های حرکتی ویژه ای را سبب شود(۴۹).

۱-۲- بیان مسئله

اولین و بهترین دوران زندگی انسان، کودکی است. شش سال اول زندگی، مرحله ای حساس را در شکل گیری شخصیت، رشد هوش و تعامل اجتماعی کودک تشکیل می دهد. در این دوره برای اولین بار کودک با طبیعت رابطه برقرار می کند، روابط اجتماعی خود را پایه گذاری می کند و مفهومی از خود را می شناسد(۱۸).

سال های بین سه تا شش سالگی، مرحله شکل گیری شخصیت است که با حساسیت زیاد کودک نسبت به محیط مشخص می شود. این سال ها دقیقا زمان آموزش قبل از دبستان است که نفوذ و تاثیر آن می تواند دائمی باشد و با نفوذ و تاثیر خانواده مطابقت یا مقابله کند(۲۰).

برای بسیاری از صاحب نظران فلسفه، تعلیم و تربیت، روانشناسان، فیزیولوژیست ها، جامعه شناسان و متخصصین تربیت بدنی، آموزش در دوران اولیه کودکی مورد توجه و علاقه بوده است(۲۲). برای به حداکثر رساندن ظرفیت ها و توانایی ها، همه کودکان حق دارند که از آموزش و پرورش مناسب بهره مند گردند(۲۵).

افلاطون در حدود قرن سوم قبل از میلاد با اعتقاد بر اجتماعی بودن ماهیت آموزش در دوران اولیه کودکی، جدا کردن کودکان را از والدینشان به منظور سپردن به موسسات اجتماعی توصیه کرده است(۱۷).

در سراسر زندگی رشد حرکتی تغییرات پیشرونده در رفتار حرکتی بوجود می آورد که از تعادل بین شرایط محیط، نیازهای تکلیف و ویژگی های بیولوژیکی فرد حاصل می گردد. دوران کودکی در میان دوره های زندگی، به عنوان مهمترین دوره رشد حرکتی به شمار می آید. خصوصیات این دوره، رشد مداوم جسمانی، حرکتی، شناختی و

عاطفی است (۲۱). تجارب و یادگیری های اولیه که در این دوران صورت می گیرد، در یادگیری بعدی فرد بسیار موثر است. در واقع تجارب گذشته کودک نقش مهمی را در یادگیری آینده او ایفا می کند (۲۲).

از مهمترین مراحل رشد حرکتی در اوایل کودکی، رشد موثر مهارت های بنیادی می باشد (۲۱). این مهارت ها شامل مهارت های جابجایی، استواری و دستکاری است که پایه و زیربنای شکل گیری مهارت های حرکتی پیشرفته و مهارت های ورزشی می باشد (۸).

دوره حساس در رشد مهارت های بنیادی، سنین پیش دبستانی و دبستانی است. بنا به عقیده متخصصین رشد حرکتی، بالیدگی (زیست شناختی) نمی تواند به تنهایی موجب رشد این مهارت ها شود بلکه عواملی همچون آموزش و تمرین بر رشد آنها موثرند (۲۱).

تحقیقاتی صورت گرفته است که تاثیر برخی عوامل را بر رشد مهارت های حرکتی کودکان بررسی نموده است. نظریان (۱۳۸۲) در تحقیقی با عنوان بررسی تاثیر آموزش های پیش دبستانی بر مهارت های حرکتی پایه پسران ۵ تا ۶ ساله منطقه ۹ تهران، آموزش های پیش دبستانی را بر رشد توانایی های حرکتی پایه موثر دانسته است. در سال ۱۳۸۴ علیرضا علی پور به بررسی نقش بازی در آموزش و پرورش کودکان پیش دبستانی پرداخته و در نگاهی اجمالی ضرورت بازی در این دوران را متذکر شده است (۱۱).

هیتز کرومبولز (۱۹۹۷)، عملکرد بدنی کودکان پیش دبستانی و دبستانی را مورد ارزیابی قرار داد و اظهار کرد که عملکرد بدنی این گروه از کودکان به عوامل متعددی مانند ویژگی های رشد بدنی، عملکرد شناختی و معیارهای اقتصادی بستگی دارد و همچنین محیط را به عنوان عاملی بسیار موثر معرفی کرد.

با توجه به اهمیت سنین پیش دبستانی بر رشد و توسعه مهارت های حرکتی کودکان و افزایش مادران شاغل و نیاز فزاینده نگرهداری کودکان در مهد کودک ها، غنی سازی مهد کودک ها و استانداردسازی این مراکز در جهت نیل به کلیه اهداف رشدی کودک ما را بیان این مساله واداشت که وضعیت رشد حرکتی کودکان را با توجه به متغیرهای احتمالی تاثیرگذار محیطی - آموزشی مهد کودک ها بسنجیم و به سوال زیر پاسخ دهیم:

آیا عوامل محیطی - آموزشی مراکز پیش دبستانی بر رشد حرکتی کودکان تاثیر گذار است؟

۱-۳- اهمیت و ضرورت تحقیق

شدت وابستگی بین عوامل زیستی و رشد بعد از ۳ سال اول زندگی کاهش می یابد، درحالیکه عوامل مرتبط با محیط رشدی کودک نقش فزاینده ای در این سنین بازی می کند. برعکس عوامل زیستی که ثابت هستند، ویژگی های محیطی با گذشت زمان تغییر می کنند (۴۳). دانستن چگونگی مداخلات عوامل خطرزا، همچنانکه کودک رشد می کند، برای اعمال مداخلات اولیه و اطمینان یافتن از اینکه کودکان به پتانسیل های بهینه و کامل خود دست پیدا می کنند، اهمیت دارد (۴۸). امروزه اهمیت و ضرورت آموزش و پرورش در دوره پیش دبستانی بیش از گذشته مورد نظر است. افزایش متقاضیان آموزش های این دوره، نیاز والدین شاغل و نیاز جامعه، ضرورت تهیه برنامه های کیفی و غنی را در این دوره نشان می دهد. تحقیقات انجام شده در سالهای اخیر، نشان دهنده تاثیر برنامه های غنی و برنامه ریزی آموزشی و درسی مطلوب، بر گروه های سنی مختلف کودکان است (۳۴).

موفقیت در دستیابی به اهداف آموزش پیش از دبستان در گرو سرمایه گذاری و برنامه ریزی مناسب است که با آگاهی و توجه مسئولین و والدین امکان پذیر می باشد. به منظور آموزش موفق در مراکز پیش دبستانی، شناخت و توجه به انواع بازی ها برای مدیران، مربیان و والدین الزامی است. محیط های آموزشی دارای برنامه ریزی مدون به همه کودکان این امکان را می دهد که مفاهیم را از راه فعالیت های بازی بیاموزند. برنامه های آموزشی باید با توجه به تکامل جنبه های مختلف رشد به ویژه در اوایل زندگی شکل گیرد. برای دستیابی به این موضوع، مدیران و مربیان باید میان جنبه های شناختی، بدنی و عاطفی رشد در دوره ی پیش دبستانی تعادل برقرار کنند. بازی، نقش عمده ای در دستیابی به این تعادل دارد. متخصصان حرفه ای در این زمینه، نشان دادند که آموزش توأم با بازی، پشتیبان سایر جنبه های رشد کودکان است و آن را تقویت می کند(۵).

بنابراین تدوین و برنامه ریزی صحیح در دوران کودکی و بخصوص پیش از ورود به مدرسه می تواند روند تکاملی فرد را متحول سازد. آموزش های پیش دبستانی اگر تمام جنبه های رشد فرد را فراهم نمایند می توانند در رشد و تکامل بهتر، نقش موثری ایفا کنند. به همین دلیل توسعه مهارت های حرکتی پایه کودکان که به عنوان بخشی از این آموزش ها تلقی می گردد، باید بیش از پیش مورد بررسی قرار گیرد تا تاثیر آن بر روند رشد و تکامل محرز شود. از طرفی بررسی نقش کلی آموزش ها می تواند کمک موثری در جهت تدوین برنامه های مطلوب برای این گروه سنی باشد.

۴-۱- اهداف تحقیق

هدف کلی

تعیین اثر برخی ویژگی های محیطی و آموزشی مراکز پیش دبستانی بر رشد مهارتهای حرکتی بنیادی کودکان

اهداف اختصاصی

۱. تعیین اثر فضای مهد کودک بر رشد مهارتهای حرکتی بنیادی کودکان
۲. تعیین اثر نوع برنامه مهد کودک بر رشد مهارتهای حرکتی بنیادی کودکان
۳. تعیین اثر نسبت مربی به کودک بر رشد مهارتهای حرکتی بنیادی کودکان

۵-۱- فرضیه های تحقیق

این تحقیق بر مبنای فرضیه های زیر انجام گردیده است:

۱. آیا اندازه سرانه فضای موثر برای بازی (فضای باز و بسته) مهد کودک بر رشد حرکتی کودک تاثیرگذار است؟
۲. آیا نوع برنامه حرکتی مهد کودک در رشد حرکتی کودکان تاثیر دارد؟
۳. آیا نسبت تعداد مربی به کودک در مهد کودک در رشد حرکتی کودکان موثر است؟

۶-۱- محدودیت های تحقیق

محدودیت های این تحقیق عبارتند است :

- تفاوت های فردی
- عدم امکان کنترل دقیق شرایط خانوادگی و بهداشتی، شرایط تغذیه ای، خواب و میزان فعالیت کودکان

۷-۱- قلمرو تحقیق

در پژوهش حاضر قلمرو تحقیق عبارت است از :

- سن افراد
- قد و وزن
- کنترل کودکان از لحاظ طبقات اجتماعی و فرهنگی و اقتصادی
- سلامتی جسمانی
- کنترل به لحاظ محیط زندگی و امکانات محیطی

۸-۱- تعریف واژه ها

رشد حرکتی: تغییرات پیشرونده در رفتار حرکتی در سراسر دوره زندگی است که حاصل تعامل بین نیازهای تکلیف، ویژگی های بیولوژیکی فرد و شرایط محیطی می باشد (۱۵).

مهارت های حرکتی بنیادی: مهارت هایی که شامل مهارت های جابجایی، استواری و دستکاری می باشد، زیربنای شکل گیری مهارت های حرکتی پیشرفته و مهارت های ورزشی هستند (۱۵).

مهارت های حرکتی جابجایی: مهارت هایی که شامل حرکت مرکز ثقل از نقطه ای به نقطه دیگر می باشد (مانند دویدن، راه رفتن، یورتمه رفتن، لی لی و گام کشیده) (۱۵).

مهارت های حرکتی دستکاری: مهارتهایی که اعمال نیرو بر شی یا جذب نیرو از آن را در بر می گیرند (مانند پرتاب، دریافت، ضربه با پا، گرفتن و ضربه زدن به شی و غلتانیدن) (۱۵).

مهارت های حرکتی درشت: حرکاتی است که به تمام یا بخش های عمده بدن اشاره دارد و این حرکات توسط عضلات بزرگ اجرا می شوند (۱۵).